

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ХЪРВАТСКИ ЕЗИК ЗА VII КЛАС

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по хърватски език в прогимназиалния етап на основното образование е насочено към овладяване на основни знания, умения и отношения, свързани с общуването и с изграждането на комуникативни компетентности на ученика.

Тази програма продължава и надгражда обучението по хърватски език в VII клас, което завършва на ниво А1 по Общата европейска езикова рамка.

Тематичните области, езиковите средства и речевите дейности в програмата са свързани с интересите, възрастта и опита на учениците и следват спираловидния принцип, който дава възможност за повтораемост, за постепенно разширяване и задълбочаване на знанията, уменията и компетентностите и се отнася за всеки клас през целия етап на обучение.

Очакваните резултати по четирите умения: слушане, четене, говорене и писане се основават на Приложение № 2 към чл. 6, ал. 1, т. 2 от Наредба № 5 от 30 ноември 2015 г. за общообразователната подготовка.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Таблица с декомпозирани стандарти

СЛУШАНЕ	ЧЕТЕНЕ	ГОВОРЕНЕ	ПИСАНЕ
<p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да разбира познати думи и изрази, свързани с конкретното му обкръжение, когато се говори бавно и ясно със стандартно произношение и характерна за езика интонация; - да разбира общото съдържание на кратък текст (като при 	<p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да разбира познати имена, думи и изрази, срещани в учебни ситуации в училище; - да разбира текст на картички и кратки електронни съобщения и писма; - да разбира онагледена кратка и несложна писмена информация; 	<p>Ученикът може:</p> <p>При диалогична реч:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да общува по несложен начин, подпомогнат от събеседника, който е готов да преформулира или повтори бавно казаното; - да установява кратък социален контакт, използвайки елементарни форми на 	<p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да попълва личните си данни във формуляр или въпросник; - да описва с елементарни изрази и фрази себе си и хора от близкото си обкръжение; - да пише кратък текст за поздравителна картичка, електронно съобщение или писмо като използва опори и

<p>необходимост ползва опори);</p> <p>-да разбира кратки, ясни указания и да следва елементарни упътвания от учителя и от трети лица;</p> <p>-да се ориентира в пространството, времето и числата.</p>	<p>-да разбира съдържанието на кратки адаптирани и несложни автентични текстове от различни жанрове с позната лексика и изучавани граматични структури, като при необходимост ги препрочита;</p> <p>-да разбира указания, несложни съобщения и информация от учебните пособия.</p>	<p>вежливост;</p> <p>-да изразява по несложен начин свои непосредствени потребности;</p> <p>-да се ориентира в пространството, числата и времето;</p> <p>-да говори, макар и бавно, по познати теми, с по-дълги паузи и с произношение и интонация, ненарушаващи разбирането;</p> <p>-да използва някои компенсаторни комуникативни стратегии.</p> <p>При монологична реч:</p> <p>-да се представя накратко;</p> <p>-да описва в кратък текст хората, с които общува, заобикалящата среда и всекидневните си дейности;</p> <p>-да разказва посредством кратки фрази за всекидневните си дейности и предпочитания;</p> <p>-да говори по познати теми, макар и бавно, с по-дълги паузи и с произношение и интонация, които не нарушават</p>	<p>учебен речник;</p> <p>-да съставя елементарен писмен текст с ограничен обем думи, в който се представя накратко и назовава хора от близкото си обкръжение, като използва опори;</p> <p>-да пише кратък текст по познати теми с ограничен обем думи, като използва опори.</p>
--	--	---	---

		разбирането; -да прилага някои компенсаторни комуникативни стратегии.	
--	--	--	--

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Тематични области	Очаквани резултати (компетентности по четирите основни умения: слушане, четене, говорене и писане)	Нови знания
<p>Необходимо е да има елементи и/или отделна рубрика, свързани с културата на Хърватия, както и интегрирани въпроси и теми от областта на гражданското образование и устойчивото развитие, с активно приложение на ИКТ в клас. Изкуствата и технологиите да са представени в дейностите.</p> <p>I.ТОВА СЪМ АЗ</p> <p>-Моето здраве. Части на тялото. Аз и моите приятели – външен вид, характер (основни понятия).</p> <p>II.ТОВА Е МОЯТ СВЯТ</p> <p>-Моят дом – помещения и мебели</p>	<p>СЛУШАНЕ</p> <p>Ученикът може:</p> <p>-да разбира общото съдържание на кратък текст по изучаваните тематични области, когато се говори бавно и ясно със стандартно произношение и интонация, характерна за езика;</p> <p>-да разбира елементарни полезни подробности от съдържанието на текст по изучените тематични области, когато се говори бавно и ясно, със стандартно произношение и характерна за езика интонация;</p> <p>-да разбира кратки и ясни указания и елементарни упътвания от учител и от терети лица.</p>	<p>Ученикът може да употребява в речта си езикови средства от следните равнища:</p> <p>I.ФОНЕТИКА</p> <p>-фонитичен принцип на правописа в хърватския език;</p> <p>-акцентиране върху произношението;</p> <p>-йотуване;</p> <p>-палатализация.</p> <p>II.МОРФОЛОГИЯ</p> <p>Съществителни имена</p> <p>-род и число;</p> <p>-падеж</p> <p>Прилагателни имена</p> <p>-род и число;</p> <p>-степенуване;</p> <p>-падеж.</p> <p>Местоимения</p> <p>-лични местоимения: <i>ja, ti, on, ona, ono, mi, vi, oni,</i></p>

<p>-Моето училище – учебни предмети, дни на седмицата, числата до 100.</p> <p>-Моята улица.</p> <p>-В магазина.</p> <p>III. АЗ ОПОЗНАВАМ И ОПАЗВАМ ПРИРОДАТА</p> <p>-Животните, растенията и тяхната среда.</p> <p>-Защитени растения и животни.</p> <p>-Аз опазвам природата.</p> <p>IV. АЗ ОПОЗНАВАМ СВЕТА</p> <p>-Празници – Коледа, Великден и други типични празници за България и Хърватия.</p> <p>-Моята ваканция.</p> <p>-Моите интереси и хобита.</p> <p>-Хърватия - големи градове и известни природни обекти;</p> <p>-Хърватия – част от бивша Югославия.</p>	<p>ЧЕТЕНЕ</p> <p>Ученикът може:</p> <p>-да разбира общото съдържание на кратък несложен онагледен текст, по изучаваните тематични области;</p> <p>-да разбира съдържанието на кратки адаптирани и несложни автентични текстове от различни жанрове от изучените тематични области с позната лексика и изучавани граматични структури, като при необходимост ги препрочита;</p> <p>-да разбира познати имена, думи и изрази, срещани в типични ситуации от ежедневието;</p> <p>-да разбира текст на картички, електронни съобщения и лични писма;</p> <p>-да разбира кратка и несложна информация, като в повечето случаи тя е онагледена;</p> <p>-да разбира несложни съобщения, указания и информация от учебните пособия.</p> <p>ГОВОРЕНЕ</p> <p>При диалогична реч ученикът може:</p> <p>-да води разговор по изучаваните</p>	<p><i>one, ona</i></p> <p>-показателни: <i>ovo, ono, to;</i></p> <p>-притежателни: <i>moj, tvoj, naš u др.;</i></p> <p>-въпросителни: <i>Tko? Što? u др.</i></p> <p>-лице и число;</p> <p>-падеж.</p> <p>Функция и употреба на падежите:</p> <p>1. Именителен падеж (Nominativ):</p> <p>-като подлог в изречението: <i>Vlak iz Zagreba je stigao.</i></p> <p>2. Винителен падеж (Akuzativ):</p> <p>-като пряко допълнение в изречението: <i>Vidim nebo.</i></p> <p>-одушевеност-неодушевеност: <i>Vidim dobrog čovjeka.; Vidim veliki grad.</i></p> <p>-с глаголи за движение и предлозите <i>u, na, za, uz, niz</i> и др.: <i>Ulazim u sobu.; Silazim niz stepenište.</i></p> <p>-с дните на седмицата и предлога <i>u: Vraćam se u subotu.</i></p> <p>3. Дателен падеж (Dativ):</p> <p>-като непряко допълнение в изречението: <i>Rekao sam ocu da pročita članak.</i></p> <p>-предлозите <i>k(a), prema</i> и др.: <i>Avioni lete ka Splitu.</i></p> <p>4. Местен падеж (Lokativ):</p> <p>-със статични глаголи и предлозите <i>u</i> и <i>na: Žena je na tržnici.; Učenci su u školi.</i></p> <p>-с глаголи, изразяващи ментални дейности като <i>misлити, govoriti, pisati</i> и предлога <i>o: Mislim o budućnosti.</i></p> <p>-с предлога <i>u</i> и месеците: <i>U siječnju je jako hladno.</i></p> <p>5. Творителен падеж (Instrumental):</p> <p>-за назоваване на средството на действието: <i>Pišem olovkom.</i></p> <p>-с дните от седмицата – за означаване на повтарящи</p>
--	--	---

	<p>тематични области;</p> <p>-да задава и да отговаря на въпроси от изучените тематични области;</p> <p>-да изразява по елементарен начин своето желание и конкретни свои потребности;</p> <p>-да използва несложни форми на вежливост;</p> <p>-да говори по изучените тематични области, макар и бавно, с недълги паузи и с произношение и интонация, ненарушаващи разбирането;</p> <p>-да използва някои компенсаторни стратегии.</p> <p>При монологична реч ученикът може:</p> <p>-да говори, макар и с паузи, по изучаваните тематични области;</p> <p>-да изразява по елементарен начин предпочитания;</p> <p>-да разказва накратко за всекидневните си дейности;</p> <p>-да говори по познати теми, макар и бавно, с недълги паузи и с произношение и интонация, които не нарушават разбирането;</p>	<p>се дейности: <i>Ponedjeljkom imamo časove iz hrvatskog jezika.</i></p> <p>-със съществителни имена, означаващи големи времеви периоди: <i>Godinama nisam bio u Rijeci.</i></p> <p>-с предлога s(a), когато действието се извършва с друг обект: <i>Ivica se igrao s prijateljima.</i></p> <p>-с предлозите pred, za, pod, nad, među + статични глаголи: <i>Sedeo sam pod drvetom.</i></p> <p>6. Родителен надеж (Genitiv):</p> <p>-за принадлежност: <i>To je šešir mog/mojega brata.</i></p> <p>-за количество: <i>Popio sam čašu vode.</i></p> <p>-с наречия за количество puno, mnogo, malo, više и др.: <i>U sobi je puno učenika.</i></p> <p>-с числителни бройни имена: <i>Kupio sam 5 knjiga i pročitao ih.</i></p> <p>-с предлозите od, do, iz, ispred, između, poslije, nakon, bez, zbog и др.: <i>Putujem do Dubrovnika.; Vraćam se iz škole.</i></p> <p>7. Звателен надеж (Vokativ):</p> <p>-за обръщения: <i>Ivane, donesi mi bilježnicu.; Majko, pogledajovo.</i></p> <p>Глаголи</p> <p>-инфинитив;</p> <p>-лице и число;</p> <p>-свършен и несвършен вид на глагола;</p> <p>-сегашно време (Prezent);</p> <p>-минало време (Perfekt);</p> <p>-бъдеще време (Futur I);</p> <p>-модалните глаголи <i>morati, smjeti, trebati</i>;</p> <p>-императив.</p> <p>Числително име</p> <p>-числителни бройни;</p> <p>-числителни редни.</p>
--	--	--

	<p>-да прилага някои компенсаторни стратегии.</p> <p>ПИСАНЕ</p> <p>Ученикът може:</p> <p>-да попълва формуляр или въпросник с основните си лични данни;</p> <p>-да пише кратък текст по изучаваните теми, като ползва елементарни стандартни изрази и опори, включително речник;</p> <p>-да пише кратко писмо или електронно съобщение, както и поздравителна картичка;</p> <p>-да прави кратко описание по изучаваните тематични области;</p> <p>-да изразява по елементарен начин предпочитания;</p> <p>-да състави елементарен текст с обем до 30 думи по изучаваните тематични области, като ползва опори.</p>	<p>Наречия</p> <p>Предлози, съюзи, частици и междуметия</p> <p>III. СИНТАКСИС</p> <p>Видове изречения:</p> <p>-съобщително: <i>Bavim se plivanjem.</i>;</p> <p>-въпросително: <i>Gdje se nalazi kolodvor?</i>;</p> <p>-възклицателно: <i>Jož, kakva slika!</i>.</p> <p>IV. ЛЕКСИКА</p> <p>Включва основни лексикални единици, необходими за елементарна комуникация по предвидените от програмата тематични области.</p> <p>Основни тематични групи на лексиката за VII клас:</p> <p>-сред природата: диви и домашни животни, среда, опазване на природата;</p> <p>-през свободното време, ваканция, пътуване и екскурзия, традиционни български и хърватски празници;</p> <p>-известни градове и географски области в България и Хърватия.</p> <p>Елементи от речевия етикет: поздрав, обръщение, представяне, запознаване, съгласие и несъгласие, сбогуване, благодарност, молба, покана, поздравление и пожелания за празници.</p>
--	---	---

ХОРАРИУМ ПО УЧЕБЕН ПЛАН

Годишният брой учебни часове за изучаване на учебния предмет чужд език хърватски в разширената или в допълнителната подготовка в VII клас – 36 часа.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

За нови знания	50%
За упражнения, преговор, обобщение и практически дейности	45%
За контрол и оценка	5%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки за един учебен срок:	
Устни изпитвания и участие в клас	минимум 1 оценка
Домашни работи и писмени задачи	минимум 1 оценка
Контролни работи и проекти	минимум 1 оценка

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Учебната програма по хърватски език за VII клас дава възможност на учителя да използва различни подходи, методи и стратегии на обучение, съобразени с възрастта на учениците, с тяхната мотивация за учене и стимулиращи индивидуалното им развитие.

Обучението по хърватски език в VII клас дава възможност ученикът:

- да развие езикова, социокултурна и ключови компетентности;
- да прилага на практика изучавания език: да чете, да разбира устна реч, да общува на елементарно ниво, да се изразява в писмена и устна форма;
- да изгради положително отношение към изучаването на хърватски език и култура.

ПОДХОДИ И МЕТОДИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО ХЪРВАТСКИ ЕЗИК

Обучението по хърватски език се осъществява чрез:

- прилагане на личностно-ориентирано обучение, което позволява индивидуализиран и диференциран подход;
- прилагане на комуникативен подход с акцент върху практическото приложение на хърватския език;
- формиране на базова култура на личността: нравствена, правна, естетическа, физическа, култура на труда, на общуването;
- развиване на творчески умения и независимо мислене на учениците;
- принципът на преподаване от лесно към трудно, от изучено към ново, като изученият материал постоянно се включва в учебната дейност чрез типични комуникативни ситуации, адекватни на възрастовите особености на учениците, а новият материал се съпоставя с вече възприетия;
- интегрираното изграждане на четирите езикови умения с акцент върху развиването на говорните компетентности* във връзка с особеностите на възрастта и в съответствие с принципа за устно изпреварване;
- постепенно въвеждане на материала, като при изучаването на букви/буквосъчетания той се изразява в следното: усвояването на фонемите предхожда усвояването на графемите; сенсibiliзирането на печатните букви и четенето на текст с печатни букви предхождат усвояването на ръкописните съответствия; начинът на изписване на всяка ръкописна буква се демонстрира при въвеждането ѝ; четат се и се пишат само предварително устно усвоени думи и изречения;
- индуктивно представяне на граматичните категории, които се усвояват имплицитно, а морфологичните структури се изучават чрез синтактични конструкции. Следва се семантична, а не граматична прогресия. Учениците не учат правила, а усвояват граматиката в процеса на изпълняване на упражнения и дейности. Учебните задачи са диференцирани и индивидуализирани, като основното ядро на лексикалните единици може да бъде разширено според интересите и възможностите на учениците;
- съдействие на учителя за безопасно използване на интернет при изпълнение на учебните задачи;
- постепенното отстъпване от ползването на родния език в час в полза на комуникацията на хърватски език, като водещият принцип е толкова роден език, колкото е необходимо, толкова чужд език, колкото е възможно.

Една от основните задачи на обучението е ученикът да употребява хърватски език и да има изградено положително отношение към чуждата култура. Социокултурната информация за Хърватия се включва активно в учебната дейност и е база за сравнение с българската култура, като цели изграждане на чувство за национална идентичност, толерантност и готовност за межкултурно общуване.

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
УМЕНИЯ ЗА ОБЩУВАНЕ НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ	участие в игрови форми на обучение, учебни спектакли; общуване и съвместна работа с учители и съученици в групови урочни и извънурочни форми на дейност. Ученикът съобщава, възпроизвежда, разказва на хърватски език, получава информация за Хърватия от различни носители на информация, участва в учебни проекти, използва широк спектър традиционни и съвременни учебни средства
КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК	осъзнаване на езика като средство за общуване между хората, връзка с изучавания материал по учебен предмет български език и литература
МАТЕМАТИЧЕСКА КОМПЕТЕНТНОСТ И ОСНОВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ПРИРОДНИТЕ НАУКИ И НА ТЕХНОЛОГИИТЕ	извършване на дейности за групиране и съотнасяне, дейности за разширяване на екологичната култура чрез обучението по хърватски език – различни учебни изследователски дейности за опознаване на природата на родния край, на Хърватия; връзка с изучавания материал по учебните предмети математика, география и биология
ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ	използване на системи за електронно обучение в часовете по хърватски език, като учителят съдейства за безопасно използване на интернет при изпълнение на учебните задачи
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<p>натрупване на знания и опит за осъзнаване на потребност от мотивирано учене и необходимост от постоянно самоусъвършенстване чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> - игри с учебен характер, пряко свързани с обучението (в екип и индивидуални): - лингвистични, фонетични, лексикални; -ролеви; -подвижни; -дидактични: имитационни, с помощни методични материали и други; -театрално-игрови дейности (в екип и индивидуални) – пантомимични форми, танцови движения, мимики и жестове, сценки, драматизации и др.; -изпълнение на песни, стихчета, скороговорки; -несложни краткосрочни проектни дейности (в екип и индивидуални): -сценарийни – подготовка на извънкласни програми; -изобразителни дейности (в екип и индивидуални): илюстриране; -оцветяване;

	<p>-създаване на рисунки; -моделиране; -изработване и надписване на картички; -дейности извън училище: -учебни посещения; -наблюдения; -екскурзии; - комуникативни роли на ученика при извършване на дейности: -партньор в диалог (учител – ученик; ученик – ученик); автор и/или изпълнител на кратко монологично изказване, връзка с всички учебни предмети.</p>
СОЦИАЛНИ И ГРАЖДАНСКИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	<p>Работа в групи, съвместни проекти, общуване със съученици и учител, изразяване и разбиране на различни гледни точки. Ученикът активно участва в живота на класа и училището, като прилага умения, получени в обучението по хърватски език, връзка с всички учебни предмети.</p>
ИНИЦИАТИВНОСТ И ПРЕДПРИЕМЧИВОСТ	<p>Дейности в група, изпълняване на задачи за планиране на времето, представяне на собствени проекти, идеи, връзка с учебен предмет технологии и предприемачество.</p>
КУЛТУРНА КОМПЕТЕНТНОСТ И УМЕНИЯ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ ЧРЕЗ ТВОРЧЕСТВО	<p>Дейности за опознаване на собствената култура в контекста на световното и европейското културно наследство, като ученикът активно участва в дейности (постановки, празници и др.), посветени на България и на Хърватия, връзка с учебните предмети български език и литература, музика и изобразително изкуство.</p>
УМЕНИЯ ЗА ПОДКРЕПА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ И ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ И СПОРТ	<p>Дейности, формиращи навици за водене на здравословен начин на живот при съответните теми в обучението по хърватски език, връзка с учебен предмет физическо възпитание и спорт.</p>